

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 52/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 17. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť V. M., zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Milanom Očkom, advokátska kancelária, Kuzmányho 18, Žilina, pre neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov miestnej samosprávy v obci Oravská Lesná konaných 15. novembra 2014, za účasti M. M., a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť V. M. p r i j í m a na ďalšie konanie.
2. Návrhu na nariadenie dočasného opatrenia n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 27. novembra 2014 doručené podanie V. M. (ďalej len „sťažovateľka“), označené ako „*Ústavná sťažnosť podľa § 59 ods. 1 a nasl. zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov*“. Ako odporcu sťažovateľka označila M. M. (ďalej len „odporca“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že vo voľbách do orgánov miestnej samosprávy konaných v obci Oravská Lesná 15. novembra 2014 sa sťažovateľka a odporca uchádzali o funkciu starostu obce. Sťažovateľka „*kandidovala ako kandidátka na starostu obce Oravská Lesná za politickú stranu SMER – sociálna demokracia s celkovým počtom odovzdaných platných hlasov 736*“ a skončila na druhom mieste. Za starostu obce bol „*zvolený kandidát M. M., nezávislý kandidát s podporou politického hnutia Kresťanskodemokratické hnutie..., politickej strany SIEŤ... a politickej strany Slovenská demokratická a kresťanská únia..., ktorý vo voľbách získal 782 odovzdaných platných hlasov... Rozdiel v počte platných hlasov odovzdaných pre kandidáta, ktorý skončil na 1. a 2. mieste bol 46.*“.

Sťažovateľka v úvode svojej sťažnosti spochybňuje „*už samotný spôsob vedenia volebnej kampane, ktorý nebol v súlade s platnými predpismi a dobrými mravmi*“. Podľa sťažovateľky boli počas volebnej kampane distribuované v obci letáky obsahujúce informáciu, ktorá mohla spôsobiť u sťažovateľky „*poškodenie... cti, dobrej povesti, súkromia, dobrého mena a... vážnosti v očiach spoluobčanov vedúce k odmietnutiu voliť*“ sťažovateľku do funkcie starostu obce.

Sťažovateľka ako závažné porušenie „*zákazu vedenia kampane zakotveného v § 30 ods. 1, ods. 2 a ods. 11 volebného zákona v prospech zvoleného protikandidáta*“ označila tieto skutočnosti:

„*Členom miestnej volebnej komisie v obci Oravská Lesná, nominovaný KDĽ, bol brat zvoleného protikandidáta p. J. M., nominovaným za stranu SIEŤ bol J. P. ... Predsedom a súčasne členom okrskovej volebnej komisie č. 1, nominovaný za politickú úniu SDKÚ, bol p. J. M. a členom tejto volebnej komisie, nominovaným za hnutie KDĽ, bol p. A. V. V deň konania volieb pred samotným aktom výkonu volebného práva a vhođením hlasovacieho lístku kandidátovi na základe slobodnej voľby menovaní páni ovplyvňovali slobodný výkon volebného práva tým, že priamo pred budovou, v ktorej sídlili obe okrskové komisie a v jej bezprostrednom okolí (napr. na parkovisku pred budovou Obecného úradu) agitovali v prospech zvoleného protikandidáta, presviedčali prichádzajúcich voličov, aby odovzdali svoj hlas zvolenému protikandidátovi a odhovárali ich od odovzdania hlasu mojej osobe, čím v deň konania volieb priamo ovplyvňovali vôľu jednotlivých voličov.*“

Ako dôkaz svojich tvrdení uviedla sťažovateľka videozáznam z „kamery osadenej na budove Obecného úradu Oravská Lesná za účelom zabezpečenia bezpečnosti obce“.

Sťažovateľkou namietané konanie členov okrskovej volebnej komisie „pretrvávalo počas celého dňa, zintenzívnilo sa však v čase cca. od 18.30 do 20.00, kedy bol značný nárast voličov. Komunikácia prebiehala aj priamo pred budovou Obecného úradu a v blízkom okolí budovy. Na tieto priestory však kamera nemá dosah, preto neboli zaznamenávané.“.

Sťažovateľka uviedla, že v prípade konania „menovaných členov komisií existuje značná pochybnosť o ich konaní vo verejnom záujme z titulu totožnosti ich záujmov so záujmami zvoleného protikandidáta. Nestrannosť člena volebnej komisie je pritom požiadavka vyplývajúca de iure, deklarovaná aj textom sľubu člena komisie zakotveného v § 11 ods. 5 volebného zákona...Už sama skutočnosť, že členom volebnej komisie je blízky príbuzný zvoleného protikandidáta vzbudzuje pochybnosť o vytvorení regulérnych podmienok na slobodné rozhodovanie voličov a to napriek tomu, že členstvo blízkeho príbuzného vo volebnej komisii priamo expressis verbis nezakazuje volebný zákon ani Ústava SR... Blízke príbuzenstvo člena komisie a zvoleného protikandidáta teda bez ďalšieho neguje vyhlásenie o jeho nestrannom výkone funkcie člena komisie z dôvodu nevyvrátiteľnej domnienky totožnosti jeho záujmov a záujmov zvoleného protikandidáta. Rovnaký princíp zakladá podpora politických strán a hnutí vo voľbách pre zvoleného protikandidáta a nominácia členov týchto politických strán a hnutí do volebných komisií. Z tohto dôvodu záujem na výsledku volieb p. J. P., p. J. M. a p. A. V. považujem za identické so záujmom zvoleného protikandidáta. Ak takýto členovia volebných komisií navyše bez obmedzení opakovane a nepretržite komunikujú v deň konania volieb s voličmi pred vstupom do volebných miestností pred tým, než vykonajú slobodnú voľbu, de facto to vzbudzuje kvalifikované podozrenie, že ako iné subjekty vedú volebnú kampaň v zmysle § 30 ods. 1 volebného zákona...V deň konania volieb boli títo členovia volebných komisií zároveň členmi orgánu verejnej moci a subjektami podporujúcimi jedného z volebných kandidátov, porušujúcimi zákaz vedenia volebnej kampane, nakoľko v zmysle konštatovania Ústavného súdu Slovenskej republiky z ustanovenia § 30 ods. 11 Zákona o voľbách do orgánov

samosprávy obcí možno okrem iného vyvodiť zákaz kandidátov viesť rozhovory s voličmi v deň volieb, ktoré sa priamo, ale aj nepriamo dotýkajú volieb v budovách kde sídlia okrskové volebné komisie, a v ich bezprostrednom okolí (Nález sp. zn. PL. ÚS 18/07 zo 6. februára 2008). V prípade, že zákaz platí pre kandidáta, musí analogicky platiť aj pre jeho blízkych príbuzných a sympatizantov, tým extenzívnejšie, ak sú členmi volebných komisií, podstatou charakteru ktorých je nestrannosť a výkon verejného záujmu.“.

Podľa názoru sťažovateľky je namietané konanie členov volebných komisií „nielen intenzívnym porušením volebného zákona ale tiež porušením ústavných zásad volebného práva vytvárajúcich predpoklad neplatnosti volieb. Legitimita mandátu starostu obce, ako orgánu územnej samosprávy pochádza od občanov tejto obce, ktorá sa kreuje prostredníctvom volieb do orgánov samosprávy, ktoré sú pravidelným prostriedkom obnovy verejnej moci... O slobodnú voľbu pritom nemôže ísť, ak nie je prakticky realizovaný právne garantovaný princíp politickej plurality, keď na voličov je pred volebnou miestnosťou rozhovormi samotných členov volebnej komisie vytváraný nátlak súvisiaci s hlasovaním pre niektorého z kandidátov a odhovárajúci ich od hlasovania pre iného z kandidátov, čím sú modifikované čiastočne resp. úplne ich skutočné postoje a sympatie v prospech / neprospech jednotlivých kandidátov.“.

Ovplyvňovanie voličov pred vstupom do volebnej miestnosti v čase volebného moratória možno podľa sťažovateľky považovať aj za „porušenie slobodnej súťaže politických síl zakotvenej v čl. 31 Ústavy SR, ktoré deformuje garantovanú rovnosť prístupu občanov k voleným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy SR“, keďže sťažovateľka ako kandidátka na funkciu starostu „pred vchodom do budovy Obecného úradu, kde občania mali vykonávať slobodnú voľbu vo volebných miestnostiach, zástupcu, ktorý by prezentoval jej záujmy, nemala“.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezom, ktorým vyhlási voľby starostu obce Oravská Lesná konané 15. novembra 2014 za neplatné. Súčasne navrhuje vydanie dočasného opatrenia, ktorým ústavný súd „uloží zvolenému protikandidátovi zdržať sa zloženia sľubu novozvoleného starostu na zasadnutí obecného zastupiteľstva, ktoré zvolá predchádzajúci starosta“.

II.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) preskúmal, či spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

1. V označených voľbách bola sťažovateľka kandidátkou na funkciu starostu obce. Z príloh sťažnosti tvorených fotokópiou rozhodnutia miestnej volebnej komisie o zaregistrovaní kandidáta na kandidátnej listine pre voľby starostu obce z 25. septembra 2014, ako aj fotokópiou zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb do obecného zastupiteľstva a volieb starostu obce podpísanej 16. novembra 2014 ústavný súd zistil, že sťažovateľka je oprávneným navrhovateľom podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 27. novembra 2014 a na poštovú prepravu podaná 22. novembra 2014, to znamená do desiatich dní po oznámení výsledku volieb (§ 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka splnila aj ďalšie zákonné náležitosti, uviedla, že napáda voľby vo volebnom obvode obce Oravská Lesná, napadla zvolenie iného kandidáta v rámci tohto volebného obvodu, uviedla dôvody, pre ktoré voľby napáda, s označením dôkazov a navrhla aj rozhodnutie vo veci.

Vychádzajúc zo všetkých uvedených skutočností ústavný súd nezistil dôvody na odmietnutie volebnej sťažnosti sťažovateľky, a preto ju prijal na ďalšie konanie, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

2. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti navrhla tiež vydanie „*dočasného opatrenia*“, a to „*v súlade s § 52 ods. 2 Zákona o ústavnom súde*“, ktorým by ústavný súd uložil zvolenému protikandidátovi zdržať sa zloženia sľubu novozvoleného starostu.

Ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu znamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

Právna úprava dočasného opatrenia začlenená systematicky do šiesteho oddielu druhej hlavy tretej časti zákona o ústavnom súde (konanie o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a konanie o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy podľa čl. 127a ústavy) primárne reflektuje právny stav, podľa ktorého ústavný súd pri svojom rozhodovaní nie je viazaný žiadnou lehotou, a preto je potrebné, aj s ohľadom na možnosť dlhšieho trvania rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, poskytnúť potrebnú predbežnú ochranu ohrozeným právam sťažovateľa. V konaní podľa čl. 129 ods. 2 ústavy však musí ústavný súd meritórne rozhodnúť v lehote 90 dní od doručenia sťažnosti, takže prípadný nezákonný alebo neústavný výsledok volieb môže trvať nanajvýš počas tohto obdobia. Ústavný súd vníma skutočnosť, že aj v tomto období by mohli byť zo strany zvoleného protikandidáta prijímané v rámci výkonu jeho funkcie rozhodnutia alebo realizované iné právne úkony významné z hľadiska života obce, avšak napriek tejto skutočnosti sa domnieva, že nariadenie dočasného opatrenia by malo, aj s ohľadom na lehotu, ktorou je ústavný súd viazaný, predstavovať výnimočný zásah do zverejneného výsledku volieb.

V posudzovanej veci ústavný súd nezistil z obsahu sťažnosti také skutočnosti, ktoré by naliehavú potrebu nariadenia dočasného opatrenia odôvodňovali, pričom sťažovateľka svoj návrh na jeho nariadenie osobitne neodôvodňovala. Skutkové tvrdenia sťažovateľky, ktorými odôvodnila svoje tvrdenia o nezákonnosti a neústavnosti priebehu volieb a ktoré by mali odôvodňovať aj nariadenie dočasného opatrenia, sú v danom prípade toho druhu, ktorý

si bude vyžadovať vykonanie podrobného dokazovania v meritórnom konaní, preto ústavný súd návrhu na nariadenie dočasného opatrenia nevyhovet (bod 2 výroku uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2014